

สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร

**มองการทูตซาอุดีอาระเบีย
ในฐานะตัวกลาง
ยุติสงครามยูเครน**

**ARAB STUDIES, NO. 29
MARCH, 2025**

ชูชาติ พุฒเพ็ญ

มองการทูตชาอุติอาระเบียในฐานะตัวกลางยุคสังคมนิยม

โดย... ชูชาติ พุฒเพ็ญ *

บทนำ

สงครามรัสเซีย-ยูเครนที่ยืดเยื้อยาวนานกว่า 3 ปี จะคลี่คลายลงหรือไม่ หรือจะติดอยู่ในหลุมดำแห่งความขัดแย้งบนพื้นฐานการขยายฐานอำนาจและการป้องปรามจากการแทรกแซง ด้วยเหตุที่รัสเซียไม่ไว้วางใจต่อองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐซึ่งรวมตัวกันภายใต้บทบาทนำของมหาอำนาจ เพื่อเป้าหมายแห่งผลประโยชน์และอิทธิพลเชิงภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) กล่าวคือ กลไกดุลแห่งอำนาจกำลังขับเคลื่อนสู่เป้าหมายในการจัดระเบียบให้มีสถานะแบบสองขั้วอำนาจ จนทำให้หลายคนคิดว่าบรรยากาศสงครามเย็นกำลังหวนกลับมาหรือไม่ จุดเปลี่ยนคือนโยบายของผู้นำรัฐซึ่งมีความผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลายประเทศเน้นการสร้างความสัมพันธ์แบบหลายขั้วอำนาจบนพื้นฐานความร่วมมือและการรวมกลุ่มตามแนวคิดพหุภาคีนิยม (Multilateralism) ทำให้ประเด็นความขัดแย้งในระดับภูมิภาคมีลักษณะคลุมเครือ องค์การระหว่างประเทศไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ด้วยเหตุนี้เองการแก้ปัญหาพิพาทจึงต้องอาศัยตัวกลางเช่นเดียวกับสงครามในยูเครนที่ยืดเยื้อยาวนานไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงเมื่อใดประเทศแกนนำในสหภาพยุโรปและพันธมิตรนาโต นำโดย สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี โปแลนด์ รวมตัวกันตอบโต้รัสเซียโดยการใช้นโยบายคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ขณะที่รัสเซียเดินหน้ารุกดินแดนยูเครนอย่างต่อเนื่อง พร้อมข่มขู่ว่าอาจพิจารณาใช้ยุทธศาสตร์การรบด้วยอาวุธนิวเคลียร์จนเกิดภาวะปั่นป่วนทั่วทั้งภูมิภาค หากมองวิกฤติเป็นโอกาสคงไม่ผิดนัก เนื่องจากมีหลายประเทศเสนอเป็นตัวกลางในการเจรจามาอย่างต่อเนื่อง อาทิ ฝรั่งเศส อิสราเอล ตุรกี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอินเดีย

หลังการเข้าสู่อำนาจของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ผ่านไปไม่กี่สัปดาห์ นโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ โดยเฉพาะกับรัสเซียมีท่าทีผ่อนคลายเป็นชัดเจนเมื่อเทียบกับรัฐบาลโอบามา เนื่องจากนโยบายของทรัมป์ มุ่งเน้นการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับรัสเซียเหมือนกับในช่วงที่ครองตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ สมัยแรกทำให้นโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ต้องปรับแนวทางการเจรจากับรัสเซียผ่านการสร้างสันติภาพและยุติสงครามในยูเครน ทว่าการเลือกประเทศที่ใช้เป็นสถานที่เจรจาคควรเป็นประเทศใด หากมองช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า ตุรกีเคยเป็นสถานที่จัดการประชุมโดยมีวาระหรือประเด็นปัญหาความไม่สงบในซีเรียระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศมาแล้วเมื่อปี 2018 แต่เวทีนี้คงไม่เหมาะสมนักเนื่องจากอาจมีข้อครหาความไม่เป็นกลาง¹ หรือหากใช้สำนักงานใหญ่

* นักวิเทศสัมพันธ์เชี่ยวชาญ (ภาษาอาหรับ) สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

¹ ตุรกีเคยมีประเด็นพิพาทเชิงดุลแห่งอำนาจกับทั้งรัสเซียและสหรัฐฯ ในช่วงสงครามกลางเมืองในซีเรีย

องค์การสหประชาชาติ ณ กรุงเจนีวา คงไม่เหมาะสม ด้วยเหตุที่ผู้นำรัสเซียมีหมายควบคุมตัวที่ออกโดยสำนักงานศาลอาญาระหว่างประเทศ หรืออาจสะท้อนการมีอคติไม่เป็นกลางเช่นกัน หากมองประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปยิ่งเป็นไปไม่ได้ ในขณะที่ประเทศในแอฟริกาไม่สามารถให้ความมั่นใจและรับประกันความปลอดภัยของผู้นำได้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องยากสำหรับการเลือกประเทศตัวกลาง เพราะต้องมองหาประเทศที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ และมีความเป็นกลางเป็นที่ยอมรับของทั้งสองประเทศ

ล่าสุดมีการยืนยันว่าการพบกันระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศจะใช้ซาอุดีอาระเบียเป็นสถานที่เจรจา กรณีนี้ทำให้เกิดสมมุติฐานเชิงดุลแห่งอำนาจว่า ทำไมต้องเป็นซาอุดีอาระเบีย การเปิดประเทศเป็นตัวกลางเจรจามีปัจจัยใดสนับสนุนจนส่งผลทำให้เกิดกระบวนการตัดสินใจ ปรากฏการณ์การเปลี่ยนโฉมประเทศผ่านผู้นำที่มีแนวคิดปฏิรูปแสดงถึงบทบาทและความพร้อมที่มีอยู่อย่างครอบคลุมทั้งเชิงยุทธศาสตร์และความเป็นกลางในมิติความสัมพันธ์ทางการทูตและการเมืองระหว่างประเทศด้วยการรักษาคุณภาพแห่งอำนาจได้อย่างเหมาะสม ทำให้เมื่อวันอังคารที่ 18 กุมภาพันธ์ 2025 มีการเดินทางเยือนของคณะผู้แทนระดับรัฐมนตรีของทั้งสหรัฐฯ และรัสเซีย² เข้าร่วมการประชุมหารือเตรียมความพร้อม ณ กรุงริยาด เมืองหลวงของซาอุดีอาระเบีย ทั้งนี้ นับเป็นก้าวแรกเพื่อปูทางสู่วาระการประชุมสุดยอดผู้นำสหรัฐฯ และรัสเซีย เพื่อยุติสงครามยูเครนที่จะเกิดในอนาคตอันใกล้

ผู้แทนระดับรัฐมนตรีของทั้งสหรัฐฯ รัสเซีย และซาอุดีอาระเบียร่วมหารือเตรียมความพร้อมจัดการประชุมระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศ ณ กรุงริยาด เมืองหลวงซาอุดีอาระเบีย

² คณะผู้แทนระดับสูงจากฝ่ายรัสเซีย ประกอบด้วย นายเซอร์เกย์ ลาฟรอฟ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรัสเซีย นายยูริ อุซาคอฟ ผู้ช่วยประธานาธิบดีรัสเซียและนายคิริลล์ ดมิตรีเยฟ ประธานบริหารกองทุนการลงทุนโดยตรงรัสเซีย ส่วนฝ่ายสหรัฐฯ ประกอบด้วยนายมาร์โค รูบิโอ รัฐมนตรีต่างประเทศ นายไมเคิล วอลท์ซที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ และนายสตีฟ วิตคอฟฟ์ ผู้แทนพิเศษประจำตัวประธานาธิบดีด้านตะวันออกกลาง โดยการประชุมใช้เวลาราว 4-5 ชั่วโมง

ผู้เขียนขอนำเสนอบทวิเคราะห์ด้านการทูตของซาอุดีอาระเบียโดยศึกษาตัวแปรสำคัญเกี่ยวกับการเป็นตัวกลางเพื่อคลี่คลายปัญหาสงครามในยูเครนอันสะท้อนให้เห็นกระบวนการจัดการปัญหาผ่านวิธีการทูตเชิงสร้างสรรค์โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

ก. ภาพลักษณ์ประเทศและบทบาทความเป็นผู้นำ

ประเด็นด้านภาพลักษณ์และบทบาทผู้นำย่อมสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการสร้างสันติภาพผ่านการเจรจาทางการทูตของซาอุดีอาระเบียได้อย่างโดดเด่น เนื่องจากซาอุดีอาระเบียได้รับความไว้วางใจจากประเทศมหาอำนาจให้เป็นสถานที่จัดการประชุมทวีภาคีรอบนี้ ทำให้บทบาทของซาอุดีอาระเบียในยุคของเจ้าชายมุฮัมมัด บินซัลมาน อาลซะอูด มกุฎราชกุมารและนายกรัฐมนตรีมีภาพเด่นชัด และได้รับความนิยมระดับโลก ด้วยเหตุผลที่ซาอุดีอาระเบียปรับนโยบายต่างประเทศ เน้นการสร้างพันธมิตรทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ จนสามารถยกระดับสู่การเป็นตัวกลางเจรจาครั้งประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าทึ่ง

เจ้าชายมุฮัมมัด บินซัลมาน มกุฎราชกุมารและนายกรัฐมนตรีผู้เปลี่ยนโฉมซาอุดีอาระเบีย

หากมองที่ประเด็นข้อเสนอของฝ่ายสหรัฐฯ ที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการเจรจาย่อมมีความเข้มข้นหวังผลให้สามารถยุติสงครามในยูเครนได้อย่างเป็นรูปธรรม เห็นได้จากแนวคิดของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ที่ให้สัมภาษณ์หลายครั้งว่า ตนจะเป็นวีรบุรุษสันติภาพ หรือได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ เพราะสามารถยุติปัญหาสงครามยูเครนได้ภายในสองวันด้วยการเสนอให้ประธานาธิบดียูเครนลงนามข้อตกลงสันติภาพกับรัสเซีย พร้อมให้คำมั่นว่าจะไม่พาประเทศสู่การเผชิญหน้ากับรัสเซียอีกต่อไป พร้อมเปิดทางให้ทั้งสองฝ่ายเจรจาหาแนวทางเพื่อยุติสงครามโดยยูเครนต้องยอมสละดินแดนบางส่วนให้กับรัสเซีย

ข. แรงจูงใจด้านการพัฒนาเศรษฐกิจที่หลากหลาย

หากมองด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศย่อมเข้าใจได้ว่า การดึงดูดนักลงทุนต่างชาติและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่หลากหลายแทนการพึ่งพารายได้หลักจากน้ำมัน ทำให้ซาอุดีอาระเบียกลายเป็นผู้เล่นหลักในหลายเวที แม้ว่าต้องเผชิญกับปัญหาภูมิภาครุนแรงระดับภูมิภาคมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ด้วยเศรษฐกิจที่ขยายตัวต่อเนื่อง อีกทั้งการบริหารการเงินการคลังในรูปกองทุนการลงทุนสาธารณะ (Public Investment Fund) ทำให้ซาอุดีอาระเบียมีโอกาสด้านการแข่งขันทางเศรษฐกิจในตลาดทุนค่อนข้างสูงและพร้อมสำหรับการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัจจัยเหล่านี้จึงเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้มหาอำนาจมองถึงผลประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์ความร่วมมือ โดยเฉพาะ ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาอาวุธและการทหารที่ซาอุดีอาระเบียวางหมุดหมายในการผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนาอาวุธและยุทธโธปกรณ์ อากาศยานไร้คนขับ หวังผลิตได้เองภายในประเทศผ่านการแบ่งปันองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากประเทศมหาอำนาจเป็นหลักอันถือว่าทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน ขณะที่การยึดแนวทางสันติภาพเน้นการแก้ปัญหาผ่านการทูตนำการทหารนับเป็นภาพลักษณ์ใหม่ของซาอุดีอาระเบีย ในฐานะตัวกลางจัดการความขัดแย้งเพื่อให้ทุกฝ่ายรู้สึกพอใจและเสนอประเด็นข้อเรียกร้องหรือ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจนสามารถเข้าสู่กระบวนการเจรจา สามารถระบุสาเหตุของปัญหาได้อย่างตรงจุดชัดเจน

กองทุนการลงทุนสาธารณะหรือของซาอุดีอาระเบียครองสินทรัพย์ในอัตราเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่อง

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากองทุนการลงทุนสาธารณะ (Public Investment Fund :PIF) มีสินทรัพย์ราว 3.47 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีเป้าหมายเติบโตให้ได้ 1.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2030

อย่างไรก็ดี มีข้อมูลเปิดเผยว่า ก่อนหน้านี้ชาอูตีอาระเบียใช้แนวทางการทูตอย่างต่อเนื่องเพื่อไกล่เกลี่ยยุติปัญหาสงครามในยูเครน เห็นได้จากความพยายามของชาอูตีอาระเบียที่ผ่านมาพบว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก อาทิ การส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมให้กับชาวยูเครน การเป็นตัวกลางเจรจาแลกเปลี่ยนเชลยศึกระหว่างรัสเซียและยูเครนในปี 2022 เช่นเดียวกับการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะที่ปรึกษาด้านความมั่นคง ครั้งที่ 2 ณ เมืองเจดดาห์ เมื่อเดือนสิงหาคม 2023 โดยมีคณะผู้แทนกว่า 40 ชาติเข้าร่วมเพื่อหาแนวทางยุติปัญหาสงครามยูเครน

ค. มีความเป็นกลางเป็นที่ประจักษ์

ชาอูตีอาระเบียได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทการทูตที่ชัดเจน มีความเป็นกลาง และมีอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจใดของฝ่ายใด ชาอูตีอาระเบียวางท่าทีได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างกรณีการออกเสียงสนับสนุนมติที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อคัดค้านการใช้กำลังทางทหารของรัสเซียกับพลเรือนยูเครน แต่หากเป็นเรื่องการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรใด ๆ ต่อรัสเซีย ชาอูตีอาระเบียจะงดออกเสียง

ชาอูตีอาระเบียเคยแสดงบทบาทนี้มาแล้วในช่วงปี 1989 ซึ่งเป็นการประชุมที่เมืองฏออิฟ (Taif) ในรัชสมัยของกษัตริย์อับดุลเลาะห์ บินอับดุลอาซิส การประชุมดังกล่าวเป็นวาระเจรจาเพื่อยุติสงครามกลางเมืองในเลบานอน จนมีผลทำให้คู่ขัดแย้งเข้าสู่กระบวนการเจรจาและยุติสงครามกลางเมืองในเลบานอน

ง. วาระแห่งผลประโยชน์ร่วมกัน

การเจรจาระดับทวิภาคีระหว่างสหรัฐฯและรัสเซียที่อยู่ในช่วงเตรียมความพร้อมปูทางให้ผู้นำทั้งสองประเทศหารือกันโดยมีชาอูตีอาระเบียทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการประชุม การเปิดประเทศเป็นตัวกลางคงไม่หยุดอยู่เพียงการแสวงหาแนวทางยุติสงครามในยูเครนเท่านั้น ชาอูตีอาระเบียน่าจะใช้ออกาสนี้ประเดิมในภูมิภาคเข้าหารือร่วมกัน โดยเฉพาะประเด็นการตั้งรัฐปาเลสไตน์ตามแนวทางการแก้ปัญหาแบบสองรัฐ (Two States Solution)³ รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจและพลังงาน

³ นับตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2025 กระแสความเห็นของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่เสนอให้เคลื่อนย้ายพลเมืองชาวกาซาราว 2.2 ล้านคน ไปพักพิงในพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ อียิปต์ และจอร์แดน พร้อมข้อเสนอจูงใจผ่านแผนฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ฉนวนกาซาด้วยการปรับโฉมดินแดนแถบนี้ให้เป็นริวีเยราแห่งตะวันออกกลาง (Riviera) นับว่าเป็นแนวคิดการปรับปรุงพื้นที่เลียบชายฝั่งตลอดฉนวนกาซาให้มีเอกลักษณ์ เน้นกิจกรรมชายหาด การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น หวังดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สัมผัสความสุนทรีย์กับบรรยากาศในตัวเมือง ตลอดจนมีที่พัก โรงแรม หรือ รีสอร์ทที่ทันสมัย แต่ประเด็นเหล่านี้กลับทำให้ทุกประเทศโลกอาหรับแสดงความกังวลต่อแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากชาวปาเลสไตน์ต้องการสิทธิการกลับคืนถิ่นและการตั้งรัฐปาเลสไตน์ไม่ใช่การปรับปรุงภูมิทัศน์สร้างภาพลวงตา

นอกจากนี้ การประชุมสุดยอดผู้นำสหรัฐฯ กับรัสเซียรอบนี้อาจมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการแพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์เข้าเป็นวาระหารือด้วย หากมองเรื่องนี้ทำให้เข้าใจได้ว่าสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโอบามา มีความหวังให้รัสเซียกลับสู่เส้นทางสนธิสัญญาสตาร์ท (START Nuclear Treaty) ซึ่งไว้สภาพบังคับไปแล้ว หลังประธานาธิบดีปูตินลงนามคำสั่งยกเลิกไป⁴

ประธานาธิบดีบารัค โอบามา กับประธานาธิบดี เวลาดิเมียร์ เมดเวเดฟ ลงนามสนธิสัญญาสตาร์ท
เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2010 ณ เมืองปราก เมืองหลวงของสาธารณรัฐเช็ก

สาระสำคัญของสนธิสัญญานี้ประกอบด้วยมาตรการที่ทั้งสองประเทศต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อาทิ การลดพิสัยและระยะของหัวรบนิวเคลียร์แบบข้ามทวีป โดยให้ลดพิสัยการยิงร้อยละ 30 ขณะที่ฐานยิงขีปนาวุธต้องห่างจากชายแดนร้อยละ 50 รวมทั้งการแพร่กระจายอาวุธมีพิสัยจำกัดที่ 1,550 หัวรบ พร้อมขีปนาวุธ จรวด หรือเครื่องยิงพิสัยไกลจำกัดอยู่ที่ 700 เครื่อง แม้ว่าข้อกำหนดเดิมสัญญานี้ได้สิ้นสุดลงในเดือนกุมภาพันธ์ 2021 ก็ตาม แต่สหรัฐฯ เสนอให้ขยายต่อไปอีก 5 ปี ซึ่งจะมีผลใช้บังคับต่อไปอีกถึงปี 2026 แต่ระยะหลังสถานการณ์เปลี่ยนไปเนื่องจากภาวะสงครามยูเครนขยายวงและยืดเยื้อยาวนาน ส่งผลให้

⁴ สนธิสัญญาสตาร์ทเกิดขึ้นครั้งแรกระหว่างผู้นำสหรัฐฯ และรัสเซีย ในสมัยของประธานาธิบดีบารัค โอบามา กับประธานาธิบดีเวลาดิเมียร์ เมดเวเดฟ โดยทั้งสองได้ลงนามกันครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2010 ณ เมืองปราก เมืองหลวงของสาธารณรัฐเช็ก เพื่อให้คู่สัญญาใช้เครื่องมือนี้เป็นกลไกและมาตรการปรับลดขนาดและระยะการโจมตีด้วยวิธีการหรือยุทธวิธีทางการทหารที่เกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ต่อมา มีการนำเข้าบรรจระบุเบียวาระเพื่อขอความเห็นชอบต่อวุฒิสภาและมีผลใช้บังคับในปี 2011

พันธมิตรนาโตและสหรัฐฯ สนับสนุนด้านอาวุธให้กับกองทัพยูเครนอย่างต่อเนื่อง รัสเซียจึงหันมาใช้ไม้แข็ง ด้วยการข่มขู่ให้เห็นการเตรียมพร้อมในการใช้อาวุธนิวเคลียร์หากรัสเซียถูกคุกคาม

อย่างไรก็ดี ประเทศแกนนำกลุ่มสหภาพยุโรปพยายามคัดค้านแนวคิดการแยกตัวออกจากปัญหาของสหรัฐฯ ต่อประเด็นสงครามในยูเครน กรณีนี้เห็นได้จากความเคลื่อนไหวในคราวการประชุมระดับผู้นำสหภาพยุโรปเมื่อวันจันทร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2025 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส⁵ การประชุมดังกล่าวเป็นการหารือระหว่างผู้นำประเทศสหภาพยุโรปและภาคีสมาชิกนาโตราว 10 ประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรีอองกัสโปแลนด์ และอิตาลี เดินทางเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้เพื่อประเมินสถานการณ์และข้อกังวลต่าง ๆ ที่สะท้อนผ่านท่าทีของผู้นำสหรัฐฯ ทำให้เกิดปรากฏการณ์นัดหมายประชุมกลุ่มย่อยบ่อยขึ้น เหตุเพราะผู้นำกลุ่มประเทศยุโรปต้องการใช้การประชุมปารีสเป็นเวทีคัดง้างความพยายามในการจัดการเจรจาระหว่างผู้นำสหรัฐฯ และรัสเซียที่กำลังขับเคลื่อนและเตรียมการอยู่ในวันถัดไปโดยใช้ประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นที่ประชุมดังที่อธิบายมาแล้วก่อนหน้านี้

การประชุมระดับผู้นำประเทศสหภาพยุโรปเมื่อวันจันทร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2025 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

⁵ การประชุมปารีสจัดขึ้นในวันจันทร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2025 โดยก่อนหน้านี้มีการประชุมความมั่นคงมิวนิก (Munich Security Conference: MSC) ครั้งที่ 61 ซึ่งจัดขึ้นที่ประเทศเยอรมนี ระหว่างวันศุกร์ที่ 14 - วันอาทิตย์ที่ 16 กุมภาพันธ์ 2025 ทำให้เกิดคลื่นความตึงเครียดส่งถึงกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปอีกระลอก เมื่อรองประธานาธิบดีสหรัฐฯ ๓ กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมดังกล่าวโดยระบุว่า แม้มีความพยายามปิดกั้นเสรีภาพทางความคิดของคนอเมริกันแต่ตนพร้อมยืนยันว่า ชาวอเมริกันจะดำเนินการศึกษาแนวทางเจรจาเกี่ยวกับสงครามในยูเครนโดยไม่ฟังพวชาวุโรป

อาจกล่าวได้ว่า การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในประเด็นสงครามในยูเครนกลายเป็นปัญหาความกังวลในภูมิภาคยุโรปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังสร้างผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคงและการรักษาสันติภาพในภูมิภาคยุโรปอย่างรุนแรง ยิ่งมีความพยายามของประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่ยื่นกรานไม่เห็นด้วยกับการสนับสนุนยูเครน และมองว่าถึงเวลาที่ยูเครนต้องตอบแทนสหรัฐฯ ด้วยแร่ธาตุหายากหรือน้ำมันเพื่อชดเชยความช่วยเหลือที่สหรัฐฯ ส่งไปก่อนหน้านี้

แร่ธาตุหายากนับเป็นทรัพยากรอันมีค่าของยูเครนสามารถรวบรวมได้ 117 ชนิด จากทั้งหมด 120 ชนิด

ประเด็นนี้ทำให้เกิดวาทกรรมเสียดีส์ผู้นำยูเครนเสมอว่า ยูเครนต้องตอบแทนสหรัฐฯ เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมาสหรัฐฯ ส่งมอบการช่วยเหลือแบบให้เปล่า ขณะที่สหภาพยุโรปไม่เคยเสียผลประโยชน์ใด ๆ เนื่องจากใช้แนวทางปล่อยกู้เพื่อสนับสนุนสงครามต่อต้านรัสเซีย กรณีนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทบทวน

บทสรุป

เหตุการณ์รัสเซียบุกยูเครนยังไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงเมื่อใด ทำให้กระแสความกังวลถาโถมสร้างผลกระทบต่อบรรยากาศของโลกลอยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปและพันธมิตรนาโต ขณะที่รัสเซียเริ่มส่งสัญญาณบ่อยครั้งว่าอาจพิจารณาการใช้อาวุธนิวเคลียร์หากประเทศถูกคุกคาม กรณีนี้มีผลต่อประเด็นด้านความมั่นคงและปัญหาเศรษฐกิจในภูมิภาคยุโรปอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากทุกประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือสหภาพยุโรปและพันธมิตรนาโตต่างให้การสนับสนุนด้านงบประมาณรวมทั้งการส่งอาวุธล้ำสมัยให้แก่กองทัพยูเครนเพื่อตอบโต้รัสเซีย ขณะเดียวกันยังมีมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเพื่อโดดเดี่ยวรัสเซียแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน จนถึงขณะนี้สถานการณ์ไม่ดีขึ้นหลังระยะเวลาผ่านไปยาวนานรวม 3 ปี

กระแสที่กลายเป็นจุดเปลี่ยนคือการขึ้นสู่อำนาจของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่ชูนโยบายยุติสงครามในยูเครนด้วยการปรับความสัมพันธ์กับรัสเซีย ประเด็นนี้กลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจขึ้นมาทันที เนื่องจากการเจรจาต้องมีเจ้าภาพที่มีความเป็นกลางเป็นที่ประจักษ์ ผลสรุปสุดท้ายคือประเทศซาอุดีอาระเบียได้รับการยอมรับให้เป็นตัวกลางในวาระดังกล่าว

จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมดทำให้ทราบว่า ภาพลักษณ์ของซาอุดีอาระเบียนับว่ามีบทบาทนำในเรื่องความเป็นกลางและคำนึงถึงการรักษาสันติภาพของประมุขแห่งอำนาจให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ขณะเดียวกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาซาอุดีอาระเบียถือว่ามีความสัมพันธ์อันดีกับยูเครนเช่นกัน เห็นได้จากการเยือนของผู้นำยูเครนในคราวการประชุมสุดยอดสันนิบาตอาหรับที่จัดขึ้นในปี 2023 ณ กรุงเจดดาห์ ซาอุดีอาระเบีย

ในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า ซาอุดีอาระเบียจะทำหน้าที่เจ้าภาพดูแลการประชุมและกำกับรูปแบบการหารือระหว่างสหรัฐฯ และรัสเซียในลักษณะเปิดกว้าง เนื่องจากเรื่องของแต่ละฝ่ายอยู่บนพื้นฐานการสร้างสันติภาพและผลประโยชน์ร่วมกัน สำหรับซาอุดีอาระเบียย่อมหวังผลเช่นเดียวกันโดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งในฉนวนกาซาซึ่งผู้นำโลกอาหรับต่างกังวลต่อนโยบายของสหรัฐฯ ที่มีข้อเสนอให้ชาวกาซาเคลื่อนย้ายออกไปพำนักอยู่ในอียิปต์และจอร์แดน ทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องอาศัยเวทีนี้สร้างความเชื่อมั่นเชิงดุลแห่งอำนาจและการต่อรองหรืออาจต้องพึ่งพารัสเซียเป็นแรงหนุนเสริมหวังค่านแนวคิดเหล่านี้อย่างเข้มข้นและจริงจัง

บรรณานุกรม

<https://www.alarabiya.net/arab-and-world/2023/02/21/%D9%85%D8%A7-%D9%87%D9%8A-%D9%85%D8%B9%D8%A7%D9%87%D8%AF%D8%A9-%D9%86%D9%8A%D9%88-%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%B1%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%AA%D9%8A-%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AD%D8%A8-%D8%A8%D9%88%D8%AA%D9%8A%D9%86-%D9%85%D9%86%D9%87%D8%A7%D8%9F>

<https://almarkazia.com/ar/%D9%82%D9%85%D8%A9-%D8%AA%D8%B1%D8%A7%D9%85%D8%A8-%D8%A8%D9%88%D8%AA%D9%8A%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%AD%D8%B1%D8%A8-%D8%A7%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A7-%D8%A7%D9%84%D9%89-%D8%A7%D9%84%D9%86%D9%81%D8%B7-1>

<https://arabic.cnn.com/world/article/2025/02/19/us-russia-summit-ends-in-a-partial-victory-for-moscow-and-a-reversal-on-europe>

<https://www.france24.com/ar/%D8%A3%D9%88%D8%B1%D9%88%D8%A8%D8%A7/20250217-%D8%A7%D8%AC%D8%AA%D9%85%D8%A7%D8%B9-%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D9%8A%D8%B3-%D9%8A%D9%8F%D8%AE%D8%AA%D8%AA%D9%85-%D8%A8%D8%A7%D9%86%D9%82%D8%B3%D8%A7%D9%85%D8%A7%D8%AA-%D8%AD%D9%88%D9%84-%D8%A5%D8%B1%D8%B3%D8%A7%D9%84-%D9%82%D9%88%D8%A7%D8%AA-%D8%AD%D9%81%D8%B8-%D8%B3%D9%84%D8%A7%D9%85-%D8%A5%D9%84%D9%89-%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A7>